

הַלְבוֹת צִיצִית

מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא לַעֲשׂוֹת צִיצִית עַל כִּנְפֵי הַכִּסּוֹת. וּבִאֹר
מִצְוָה זוֹ בַּפָּרָקִים אֱלוֹ.

הַלְבוֹת צִיצִית פָּרָק א

א. עֲנָף שְׁעוֹשִׁין עַל כִּנֵּף הַבֶּגֶד מִמִּין הַבֶּגֶד הוּא הַנִּקְרָא צִיצִית,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא דוֹמֶה לַצִּיצִית הָרֹאשׁ: שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצַת
רֹאשִׁי" (יחזקאל ח, ג). וְזֶה הָעֲנָף הוּא הַנִּקְרָא לָבֶן, מִפְּנֵי שֶׁאֵין אָנוּ
מִצְוִין לַצִּבְעוֹ. וְאֵין לַחוּטֵי הָעֲנָף, מִנֵּין מִן הַתּוֹרָה.

ב. וְלֹקְחִין חוּט צֶמֶר שֶׁנֶּצְבָּע כְּעֵין הָרָקִיעַ, וְכוֹרְכִין אוֹתוֹ עַל
הָעֲנָף; וְחוּט זֶה, הוּא הַנִּקְרָא תַּכְלֵת. וְאֵין לְמִנֵּין הַכְּרִיכוֹת
שֶׁפּוֹרֵךְ חוּט זֶה, שֶׁעוֹר מִן הַתּוֹרָה.

ג. נִמְצְאוּ בַּמִּצְוָה זוֹ, שְׁתֵּי צִוִּיּוֹת שִׁיעֲשֶׂה עַל הַכִּנֵּף עֲנָף יוֹצֵא
מִמֶּנָּה, וְשִׁיכְרֹךְ עַל הָעֲנָף חוּט תַּכְלֵת: שֶׁנֶּאֱמַר "וַעֲשׂוּ לָהֶם
צִיצֵת . . . וְנָתַנוּ עַל-צִיצַת הַכִּנֵּף, פֶּתִיל תַּכְלֵת" (במדבר טו, לח).

ד. הַתַּכְלֵת, אֵינוֹ מַעֲכָב אֶת הַלָּבֶן; וְהַלָּבֶן, אֵינוֹ מַעֲכָב אֶת
הַתַּכְלֵת. פִּיצָד: הֵרִי שֶׁאֵין לוֹ תַּכְלֵת, עוֹשֶׂה לָבֶן לְבָדוֹ; וְכֵן
אִם עֲשֵׂה לָבֶן וְתַכְלֵת, וְנִפְסַק הַלָּבֶן, וְנִתְמַעַט עַד הַכִּנֵּף, וְנִשְׁאָר
הַתַּכְלֵת לְבָדוֹ כְּשֹׁר.

ה. אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין אֶחָד מֵהֵן מַעֲכָב אֶת חֲבֵרוֹ, אֵינֶן שְׁתֵּי
מִצְוֹת, אֲלֹא מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת הִיא; וְהַלּוֹבֵשׁ טָלִית שִׁישׁ בָּהּ
לָבֶן, אוֹ תַּכְלֵת, אוֹ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד הֵרִי קִים מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת.
אָמְרוּ חֲכָמִים הָרֵאשׁוֹנִים, "וְהָיָה לָכֶם, לַצִּיצַת" (במדבר טו, לט),
מִלֵּמַד שֶׁשְׁנֵיהֶם מִצְוָה אַחַת. וְאַרְבַּע הַצִּיצִיּוֹת מַעֲכָבוֹת זוֹ אֶת
זוֹ, שֶׁאַרְבַּעַתָּן מִצְוָה אַחַת.

ו. פִּיצָד עוֹשִׁין הַצִּיצִית: מִתְחִיל מְזוּיֹת שְׁלֹטְלִית שֶׁהִיא סוֹף
הָאָרֶץ, וּמִרְחִיק מִמֶּנָּה לֹא יֵתֵר עַל שְׁלוֹשׁ אֶצְבָּעוֹת לְמַעְלָה, וְלֹא
פָּחוֹת מִקְּשֶׁר גָּדָל; וּמִכְנִיס שֵׁם אַרְבַּעַת חוּטִין, וְכוֹפֵלֵן בְּאַמְצָע
נִמְצְאוּ שְׁמוֹנֶה חוּטִין מְשֻׁלְשָׁלִין, תְּלוּיִין מִן הַקֶּרֶן. וְאַרְךָ
הַחוּטִין הַשְּׁמוֹנֶה, אֵין פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת; וְאִם הָיוּ יֵתֵר עַל
כֵּן, אִפְּלוּ אִמָּה אוֹ שְׁתֵּים כְּשֵׁרוֹת. וְכָל הָאֶצְבָּעוֹת, בְּגָדָל. וְהָיָה
אֶחָד מִשְּׁמוֹנֶת הַחוּטִין, חוּט תַּכְלֵת; וְהַשְּׁבָעָה, לָבֶן.

ז. וְלֹקַח חוּט אֶחָד מִן הַלָּבֶן, וְכוֹרֵךְ בּוֹ כְּרִיכָה אַחַת עַל שְׁאָר
הַחוּטִין בְּצַד הַבֶּגֶד וּמִנִּיחוֹ; וְלֹקַח חוּט הַתַּכְלֵת, וְכוֹרֵךְ בּוֹ שְׁתֵּי
כְּרִיכוֹת בְּצַד כְּרִיכָה שְׁלֵלָבֶן, וְקוֹשֶׁר. וְאֵלוֹ הַשְּׁלוֹשׁ כְּרִיכוֹת,
הֵן הַנִּקְרָאִין חֲלִיָּה. וּמִרְחִיק מֵעֵט, וְעוֹשֶׂה חֲלִיָּה שְׁנִיָּה בַּחוּט
שֶׁלַּתַּכְלֵת לְבָדוֹ; וּמִרְחִיק מֵעֵט, וְעוֹשֶׂה חֲלִיָּה שְׁלִישִׁית; וְכֵן עַד
חֲלִיָּה אַחְרוֹנָה, שֶׁהוּא כּוֹרֵךְ בָּהּ שְׁתֵּי כְּרִיכוֹת שֶׁלַּתַּכְלֵת, וְכְרִיכָה
אַחְרוֹנָה שְׁלֵלָבֶן מִפְּנֵי שֶׁהִתְחִיל בַּלָּבֶן, מִסִּים בּוֹ, שֶׁמַּעֲלִין בְּקֶדֶשׁ,
וְלֹא מוֹרִידִין. וְלִמָּה יִתְחִיל בַּלָּבֶן, כִּדִּי שִׁיָּהָא סָמוּךְ לַכִּנֵּף מִיָּנָה.
וְעַל דֶּרֶךְ זֶה, הוּא עוֹשֶׂה בְּאַרְבַּע הַכְּנָפוֹת.

ח. כִּמָּה חֲלִיּוֹת הוּא עוֹשֶׂה בְּכָל כִּנֵּף לֹא פָּחוֹת מִשְּׁבָע, וְלֹא
יֵתֵר עַל שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה; וְזוֹ הִיא מִצְוָה מִן הַמִּבְחָר. וְאִם לֹא
כָּרַךְ עָלֶיהָ אֲלֹא חֲלִיָּה אַחַת, כְּשֵׁרָה; וְאִם כָּרַךְ הַתַּכְלֵת עַל רֹב

הציצית, כשרה. ונזאי התכלת שיהיו כל החליות בשליש החוטין המשלשלין, ושני שלישיהן ענף. וצריך לפרדו, עד שיהיה כציצית שער הראש.

ז. העושה לבן בלא תכלת לוקח אחד משמונת החוטין, וכורך אותו על שאר החוטין עד שלישיהן, ומניח שני שלישיהן ענף. וכריכה זו אם רצה לכרך אותה חליות חליות, כעין שפורך בתכלת הרשות בידו, וזה הוא מנהגנו; ואם רצה לכרך בלא מנין חליות, עושה. כללו שלדבר יתכונ להיות הפרוך שלישי, והענף שני שלישיים. ויש מי שאינו מדקדק בדבר זה, בלבן; ואם פרך הלבן על רב החוטין, או שלא כרך אלא חליה אחת כשרה.

י. אחד חוטי הלבן, ואחד חוטי התכלת אם רצה לעשותן שזורין, עושה; אפלו היה החוט כפול משמונה חוטין, ושזור עד שנעשה פתיל אחד אינו נחשב אלא חוט אחד.

יא. חוטי ציצית, בין לבן בין תכלת צריכין טויה לשם ציצית. ואין עושין אותן, לא מן הצמר הנאחז בקוצים כשהצאן רובצין ביניהן, ולא מן הנימין הנתלשין מן הבהמה, ולא משיורי שתי שהאורג משיר בסוף הבגד אלא מן הגזה שלצמר, או מן הפשתן. ואין עושין אותן לא מן הצמר הגזול, ולא משלעיר הנדחת, ולא משלקדשים; ואם עשה, פסולה. המשתחה לבהמה, צמרה פסול לציצית; אבל המשתחה לפשתן הנטוע הרי זה כשר, שהרי נשתנה.

יב. ציצית שעשה אותה גוי פסולה, שנאמר "דבר אל-בני ישראל . . . ועשו להם ציצת" (במדבר טו, לח); אבל אם עשה אותה ישראל בלא כונה, כשרה. וציצית שנעשת מן העשוי מקדם, פסולה.

יג. כיצד: הביא כנף שיש בו ציצית, ותפרה על הבגד אפלו יש באותה הכנף אמה על אמה, פסולה: שנאמר "ועשו להם ציצת" (במדבר טו, לח), ולא מן העשוי שהרי זה דומה למי שנעשת מאליה. ומתר להתיר ציצית מבגד זה, ולתלותה בבגד אחר, בין לבן, בין תכלת.

יד. תלה החוטין בין שתי כנפים מזו לזו, וקשר כנף זו כהלפתה וכנף זו כהלפתה, ואחר כך חתכן באמצע, ונפרדו זה מזה פסולה: שהרי בעת שקשרן, היו פסולים לפי ששתי הכנפים מערות זו בזו בחוטין שביניהן, ובשעה שפסקן, ונעשו שתי ציציות נמצא עושה מן העשוי.

טו. הטיל ציצית על ציצית אם נתכונ לבטל את הראשונה מתיר את הראשונה או חותכה, וכשרה. ואם נתכונ להוסיף אף על פי שחתך אחת משתייהן, הרי זו פסולה: שהרי כשהוסיף פסל הכל; וכשהתיר או חתך התוספת, נמצא הנשאר נעשה מן העשוי, שעשיתו הראשונה, פסולה היתה.

טז. וכן המטיל לבעלת שלוש, ואחר כך השלימה לארבע, והטיל לרביעית כלה פסולה: משום "תעשה" (דברים כב, יב), ולא מן העשוי.

יז. אין כופלין את הטלית לשנים, ומטילין ציצית על ארבע

בְּנִפְיָהּ כְּשֶׁהִיא כְּפוּלָה, אֵלֶּא אִם כֵּן תִּפְרָה כָּלָה, וְאַפְלוּ מֵרוּחַ
אֶחָת.

יח. נִפְסַק הַכֶּנֶף שִׁישׁ בָּהּ הַצִּיצִית חוּץ לְשָׁלוֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, תּוֹפְרָה
בְּמִקוּמָה; בְּתוֹךְ שָׁלוֹשׁ, לֹא יִתְּפֹר. נִתְּמַעֵטָה זֵוִית שֶׁלִּבְגָּד שֶׁבֵּין
חוּטֵי הַצִּיצִית וּבֵין סוּף הָאָרִיג אֲפֹלוּ לֹא נִשְׁאָר מִן הָאָרִיג אֵלֶּא
כָּל שֶׁהוּא, כְּשֶׁרָה. וְכֵן אִם נִתְּמַעֵטוּ חוּטֵי הַצִּיצִית אֲפֹלוּ לֹא
נִשְׁתִּיר מִהֶן אֵלֶּא כִּי עֲנִיבָהּ, כְּשֶׁרָה; וְאִם נִפְסַק הַחוּט מֵעִיקְרוֹ,
אֲפֹלוּ חוּט אֶחָד פְּסוּלָה.